

RADA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY

Materiál na 3. zasadnutie rady
Bod č. 5

Informácia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky k národnostným múzeám Slovenského národného múzea

Podnet:

Iniciatívny materiál

Obsah materiálu:

1. Návrh uznesenia
2. Predkladacia správa
3. Vlastný materiál

Predkladá:

Mário Maruška

štátny tajomník Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Bratislava január 2026

NÁVRH UZNESENIA RADY VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY

č.
z 21. januára 2026

TÝKAJÚCE SA CELEJ RADY

k Informácii Ministerstva kultúry Slovenskej republiky k národnostným múzeám
Slovenského národného múzea

Rada vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny

A. berie na vedomie

- A.1 Informáciu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky k národnostným múzeám
Slovenského národného múzea

Bratislava január 2026

Predkladacia správa

Materiál „*Informácia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky k národnostným múzeám SNM*“ predkladá štátny tajomník Ministerstva kultúry Slovenskej republiky ako iniciatívny materiál na žiadosť komory národnostných menšín Rady vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny (ďalej „rada“). Materiál obsahuje odpovede na otázky vypracované komorou národnostných menšín rady. Cieľom materiálu je poskytnúť členkám a členom rady informáciu o činnosti národnostných múzeí Slovenského národného múzea (ďalej len „SNM“), personálnych a rozpočtových zmenách súvisiacich s konsolidáciou a činnosti Rady pre národnostné múzeá SNM.

Informácia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky k národnostným múzeám Slovenského národného múzea

Prečo došlo k zmene zloženia Rady pre národnostné múzeá SNM tak, že v súčasnosti už nie sú jej členmi zástupcovia národností? Plánuje SNM vyhovieť požiadavke členov Komory národnostných menšín Rady vlády SR pre národnostné menšiny rozšíriť Radu pre národnostné múzeá SNM o zástupcov národnostných menšín, ktorá bola SNM adresovaná prostredníctvom splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny?

Zmena v zložení Rady pre národnostné múzeá SNM je výsledkom organizačných úprav, súvisiacich so zmenou na pozícii štatutárneho zástupcu Slovenského národného múzea. Predsedom tohto poradného orgánu je splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny, pán Ákos Horony. Na tému zastúpenia členov národnostných menšín sme spolu komunikovali a zhodli sme sa, že platný organizačný poriadok Rady umožňuje predsedovi prizývať na rokovania relevantné osoby ako hostí. Akokoľvek, SNM je otvorené diskusii o rozšírení Rady o zástupcov národnostných menšín, ak to navrhne predseda Rady a určí konkrétne osoby. SNM odporučí predsedovi Rady pre národnostné múzeá SNM zaradiť predmetnú tému na program najbližšieho zasadnutia poradného orgánu.

Prečo sa pri plošnom znižovaní stavu zamestnancov múzeí neprihliada na početnosť ich pracovných kolektívov (t. j. zníženie počtu zamestnancov v malom kolektíve má oveľa vážnejšie následky ako vo väčšom)?

Pri optimalizácii personálneho stavu sa prihliadalo na efektívnosť plnenia odborných a prevádzkových úloh v rámci jednotlivých organizačných jednotiek SNM. Riaditelia špecializovaných múzeí disponujú plnými kompetenciami prijímať manažérske rozhodnutia v súlade s organizačným poriadkom SNM, a to aj v období konsolidácie verejných financií. Rozhodnutia riaditeľov budú v dlhodobom horizonte priebežne vyhodnocované z pohľadu ich vplyvu na zabezpečovanie odborných činností. Najbližší termín vyhodnotenia činnosti bude po ukončení prvého štvrťroku 2026.

Generálne riaditeľstvo SNM poskytuje riaditeľom špecializovaných múzeí metodickú a koordinačnú podporu s cieľom minimalizovať negatívne dopady zmien a udržať kvalitu odbornej práce. Príkladom je aj zavádzanie nových postupov a funkcionalít v informačnom systéme digitálnej evidencie múzejných zbierok, ktoré eliminujú časovú náročnosť výkonu odborných činností uvedených v legislatíve a umožňujú sústrediť sa viac na kurátorské, výskumné a prezentačné aktivity. SNM systematicky smerujeme k centralizácii a optimalizácii procesov, aby sa múzeá mohli sústrediť na odbornú činnosť. Príkladom je aj zriadenie Rady pre múzeá národnostných menšín ako poradného orgánu generálnej riaditeľky, ktorý prispieva k lepšej koordinácii a metodickej podpore jednotlivých múzeí.

Aké je stanovisko SNM k informácii o zámere zriaďiť spoločný depozit národnostných múzeí? Ak je tento zámer reálny, aká je predstava o jeho fungovaní, najmä s ohľadom na rôznu dislokáciu jednotlivých národnostných múzeí?

V súčasnosti Slovenské národné múzeum nedisponuje bližšími informáciami o zámere vybudovať spoločný depozitár pre národnostné múzeá. Podľa dostupných informácií má Ministerstvo kultúry SR prostredníctvom Sekcie kultúrneho dedičstva a štátneho jazyka v pláne realizáciu centrálného riešenia pre uloženie zbierkových predmetov. SNM však zatiaľ nebolo do procesu zo strany realizátora zapojené. O týchto skutočnostiach sa múzeum bude informovať u svojho zriaďovateľa.

Pripravuje SNM reorganizáciu národnostných múzeí, napríklad zmenu ich postavenia v rámci štruktúr SNM (zlučovanie, rušenie a pod.)?

Slovenské národné múzeum v súčasnosti nepripravuje žiadnu reorganizáciu národnostných múzeí (ich zlučovanie ani rušenie). Rozhodnutia tohto druhu patria do kompetencie zriaďovateľa – Ministerstva kultúry SR.

Otázky jednotlivých národností:

Chorvátska:

Ako SNM vyhodnotilo dlhodobé výhrady chorvátskej menšiny k fungovaniu Múzea kultúry Chorvátov, ktorú menšina Chorvátov na Slovensku opakovane komunikovala, a aké konkrétne kroky plánuje SNM podniknúť vo vzťahu k riadeniu múzea, komunikácii s menšinou, dramaturgii výstav a technickému stavu objektu múzea?

O dlhodobej nespokojnosti chorvátskej menšiny s činnosťou SNM – Múzea kultúry Chorvátov na Slovensku nebolo Slovenské národné múzeum oficiálne informované až do decembra 2025. Informované je o podnetoch, ktoré sa objavili na zasadnutí Rady pre národnostné múzeá SNM dňa 25. novembra 2025 po doručení listu Chorvátskeho kultúrneho zväzu na Slovensku, adresovaného Ministerstvu kultúry SR.

Generálne riaditeľstvo SNM sa touto problematikou zaoberá a deklaruje snahu vyriešiť situáciu v súlade so záujmami oboch strán. Vzhľadom k citlivosti témy však nie je možné poskytnúť bližšie informácie pred definitívnym prijatím rozhodnutia. .

Maďarská:

Materiál SNM pripravený pre účely zasadnutia Komory národnostných menšín rady z hľadiska Múzea kultúry Maďarov na Slovensku obsahoval informáciu len o kaštieli v Dolnej Strehovej. Revitalizácia expozície je vítanou správou, rovnako ako aj plány na rekonštrukciu kaštieľa. Avšak ostatné jednotky - Bratislava, Sklabina, Košice – sú v poriadku? V týchto objektoch sa nechystajú revitalizácie, ani rekonštrukcie? Môžeme to chápať tak, že tieto miesta a konkrétne priestory v Bratislave, v Sklabinej a v Košiciach, nie sú úplne vhodné na dané účely?

Rekonštrukcia Kaštiela Imre Madácha v Dolnej Strehovej je plánovaná v rámci Programu Slovensko. Múzeum v súčasnosti nedisponuje vlastnými prostriedkami na rozsiahle stavebné práce a rekonštrukcie. Revitalizácia stálej expozície Tradície a hodnoty – Maďari na Slovensku v Bratislave je súčasťou ďalších plánov SNM, čo si ale vyžaduje adekvátne finančné zdroje.

Nová expozícia v Sklabinej bola sprístupnená v roku 2021 a v Košiciach v roku 2019. Aktuálne tieto priestory nevyžadujú zásadné rekonštrukčné zásahy. Výstavné aktivity múzea v Bratislave sa v súčasnosti realizujú v Čítarni Lajosa Grendela a vo výstavných priestoroch na Žižkovej ulici. Všetky vysunuté expozície sú vhodné aj na organizovanie odborných a sprievodných podujatí.

Na webovej stránke SNM a na podstránke Múzea kultúry Maďarov na Slovensku chýbajú jazykové mutácie jednotlivých informácií. Na hlavnej stránke, v časti „POSLANIE“ nájdeme maďarský preklad, ale história Brämerovej kúrie už je len po slovensky. Čo sa týka popisov expozícií a výstav, niektoré sú dvojazyčné (napr.: „Pod dáždnikom svätého Petra“, Máraiho deň v Bratislave“, „Családfák - rodostromy“) a niektoré sú len po slovensky (Pod dáždnikom svätého Petra – kde sa všetci dobre zmestia“). Nie je nám jasná logika politiky dvojazyčnosti na webovej stránke. Ako to funguje?

Jazyková politika webovej stránky SNM – Múzea kultúry Maďarov na Slovensku je práve v procese systematickej aktualizácie a zjednocovania. V roku 2025 prebehlo aj pilotné testovanie dvojazyčného newslettera s pozitívnou odozvou, a plánuje sa jeho pravidelné vydávanie.

Na webovej stránke SNM sa postupne dopĺňajú maďarské jazykové mutácie starších textov. Niektoré staršie články sa zobrazujú oddelene na samostatnej podstránke po kliknutí na jazykovú ikonu, čo môže vytvárať dojem neúplného prekladu. Ide však o technický aspekt, ktorý sa odstráni pri ďalšej aktualizácii. Na odstránení technických problémov sa intenzívne pracuje. Cieľom SNM do budúcnosti je prehľadná a jazykovo jednotná webová stránka. V systematickej aktualizácii bude pokračovať od januára 2026.

Rusínska:

Ako plánuje SNM riešiť havarijný stav budovy SNM – Múzea rusínskej kultúry v Prešove?

Budova bývalých kasární, v ktorej sídli SNM – Múzeum rusínskej kultúry je staršia, ale jej základné konštrukčné prvky (statika, strecha, okná) sú v primeranom stave. Viaceré časti fasády vykazujú opotrebovanie (rozpadajúce sa prvky omietky, komíny, odkvapy), ktoré si vyžadujú priebežnú údržbu, nie však okamžitú rekonštrukciu havarijného stavu.

Problémy sa týkajú aj elektroinštalácie a vykurovacieho systému, ktoré vyžadujú modernizáciu. SNM priebežne vyhodnocuje technický stav objektu a v spolupráci so zriaďovateľom – Ministerstvom kultúry SR, pripravuje návrhy na jeho etapovitú obnovu.

Aké sú možnosti prípravy projektu a realizácie rekonštrukcie múzea? Je možné spracovať projektovú dokumentáciu, aby sa múzeum mohlo uchádzať o veľké investičné projekty

spolufinancované z eurofondov (výdavok na projektovú dokumentáciu je oprávnený a refundovateľný)?

Vypracovanie komplexnej projektovej dokumentácie je pre SNM – Múzeum rusínskej kultúry finančne náročné. Vzhľadom na jeho limitovaný rozpočet je realistickým riešením postupná, etapovitá rekonštrukcia. Ak sa naskytne príležitosť uchádzať sa o zdroje z eurofondov alebo iných grantových mechanizmov, múzeum je pripravené zapojiť sa aj do projektov, ktoré by zahŕňali financovanie projektovej dokumentácie.

Keďže v Múzeu rusínskej kultúry zostali dvaja odborní pracovníci, akým spôsobom plánuje SNM zabezpečiť jeho chod odbornými kapacitami? Bude sa v prípade odborných zamestnancov prihliadať aj na ovládanie rusínskeho jazyka?

V súčasnosti pôsobí v SNM – Múzeu rusínskej kultúry šesť odborných zamestnancov, z ktorých väčšina aktívne ovláda rusínsky jazyk. Znalosť rusínskeho jazyka je pri výbere kandidátov vítaná a prihliada sa k nej aj pri prijímacích konaniach. Rozhodnutie o konkrétnych výberoch je v kompetencii riaditeľa múzea. Napriek personálnym obmedzeniam múzeum pokračuje v odbornej činnosti a SNM podporuje jeho smerovanie k spolupráci s akademickými a vzdelávacími inštitúciami, ktoré môžu prispieť k rozvoju odbornej základne a výchove nasledovníkov pre múzejné profesie.

Vietnamská:

Vietnamská komunita by chcela zriadiť priestor na výstavy rôznych historických exponátov. Aká je možnosť financovania zo strany SNM, resp. z iného fin. zdroja?

SNM je otvorené spolupráci s vietnamskou komunitou pri realizácii výstav a projektov zameraných na prezentáciu histórie a kultúry Vietnamu na Slovensku. O konkrétnych možnostiach spolupráce a formách financovania je však potrebné rokovať osobne, aby bolo možné spoločne identifikovať najvhodnejší postup a potenciálne zdroje financovania. V prípade záujmu môže vietnamská komunita osloviť písomne generálnu riaditeľku SNM a doručiť návrh na konkrétnu spoluprácu, o ktorej je možné v budúcnosti rokovať.